

*Door
vijanden
omgeven*

Verhalen

Gilbert Keyzer

Alle personen en verhalen in dit boek zijn het product van mijn fantasie.

©GilbertKeyzer

Inhoud

Een memorabele zomer	5
Door vijanden omgeven	51
Kunstbenen	76
Kerstbomenjacht	92
Sardijnse avond	98
Poolwind	107
In vino vindicta	117
Trillende handen	127
Batagur wordt vader	134
Pasen in Turnhout	141
De valstrik van Oni	152
De thuiskomst van tante T	157
Ochtendgeuren	162
Martelgang	184
Gifpijlen	204

Een memorabele zomer

Voor de etalage van de lampenwinkel hielden wij stil.

‘Het belangrijkste is dat je je smoeelwerk strak houdt. En oogcontact maken!’ waarschuwde ik hem.

Dirk knikte. Hij leek me bloednerveus.

Wij gingen de winkel binnen, alwaar winkelend publiek door verkopers te woord gestaan werd. Een belsignaal ging af.

‘Wat voor lamp had je moeder in gedachten, heer Dirkmans?’

Dirk krabde zich de schedel en veegde lange haarslierten achter de schouders.

‘Weet ik veel, gewoon zo’n ding dat licht geeft, weet je wel, Roefmans?’

‘Scherp geformuleerd, mijn waarde. Heel scherp.’

Wij dwaalden korte tijd door de enorme winkel vol staande, hangende en wandlampen, waarvan er velen allerlei tinten wit en geel licht uitstraalden. Kroonluchters leken uit diamanten te bestaan.

‘Die lijkt me wel wat.’

Dirk wees op een uit stof vervaardigde hanglamp, waarvan het uit de kap lopende snoer in een dik touw verborgen zat. Hij tilde de lamp aan het touw uit de etalage.

‘Leuk voor boven haar eettafel. Ultiem burgermodelletje. Heel fraai.’

Het klonk geforceerd vrolijk. Straks verraadt hij alles, vreesde ik. Hij overhandigde me de lamp en keek zenuwachtig om zich heen.

Ik liep meteen richting klantenservice, met de lamp in beide handen. Achter de balie stond een jonge vrouw. Vlak voordat zij ons in de gaten kreeg, trok ik een ernstig gezicht.

‘Goedemiddag mevrouw, heeft u even tijd voor ons?’ Ik plaatste de lamp op de balie.

‘Wij hebben vorige week deze lamp voor zijn moeder (hierbij wees ik op Dirk) gekocht, maar die vindt hem helemaal niet in haar interieur passen. Ik zou hem graag weer aan u kwijt willen. Het

probleem is alleen, dat we de kassabon kwijt zijn. Maar u zal de lamp vast wel herkennen als behorend bij uw assortiment.'

Glimlachend keek ik haar in het gelaat.

De vrouw bloosde en verklaarde geen lampen zonder kassabon terug te kunnen nemen.

'Mijn vriend en ik hebben maandenlang gespaard om voor zijn moeder deze lamp te kunnen kopen. Kunt u niet voor één keer een uitzondering maken?' vroeg ik op smekende toon.

'Ik zal het even met de filiaalmanager moeten bespreken. Heeft u een ogenblik?'

Schielijk verdween zij naar een achter de balie gelegen kantoor.

Ik draaide me om en keek Dirk aan.

Dirk keek doodongelukkig.

'Dat lukt nooit, idioot!' fluisterde hij fel. 'Laten we wegwezen voordat ze de politie bellen!'

Soeverein schudde ik mijn hoofd.

'Watch and learn, Dirkmans. Het is voor je oude moeder.'

Een winkelmanager van middelbare leeftijd verscheen, keurig in confectiepak.

In zakelijke, niet onvriendelijk gebrachte bewoordingen legde hij ons uit dat terugname en inruil van de lamp helaas niet aan de orde waren.

Ik trok een treurig gezicht en draaide me naar Dirk om.

Dirk leek zich op de grens van een paniekaanval te bevinden. Met de onderste helft van zijn gezicht maakte hij onregelmatige bewegingen.

'Nou ja, er is niets aan te doen. Dan nemen we de lamp weer mee. Misschien dat we er iemand anders een plezier mee kunnen doen. Heeft u misschien een doos voor ons? Dat draagt wat makkelijker.'

De winkelmanager knikte naar de vrouw, groette ons kort en verdween naar zijn kantoor.

Na enig zoeken verscheen zij met een kartonnen doos, waar zij de lamp in tilde.

'Sorry dat we niets voor u kunnen doen.'

'Ach mevrouw, u doet toch ook alleen maar uw werk? Dank u evengoed voor de service!'

Terwijl ik met doos en lamp naar de uitgang wandelde, trapte Dirk me op de hielen, zoveel haast had hij om weg te komen.

Eenmaal op straat, nadat we uit het zicht gelopen waren, stootte hij een zenuwachtig gejubel uit, waarna hij zich prijzend over mijn koelbloedigheid uitliet.

Ik overhandigde hem de doos.

‘Doe de groeten aan je moeder. Geef haar een frituurvetten soep van me. Zaterdagmiddag bij Kees op de werf?’

‘Hartstikke bedankt, ijskoud heerschap. Ja, tot dan!’

Ik keek hem na, totdat hij om een straathoek verdween. Mijn prestige bij hem zal wel tot ongekende hoogte zijn gestegen, overwoog ik, huiswaarts wandelend. Ik was benieuwd wat Dirk, competitief ingesteld als hij was, hier tegenover zou stellen.

De zaterdagmiddag was een periode geworden, om met een vaag genoegen naar uit te kijken. Het werk bij Kees, die Dirk in een kroeg had ontmoet, gaf enig vertier en een bescheiden inkomen. Een zomerbaantje.

Zonnige zaterdag. Het bootje van Kees rustte bovenaan een scheepshelling op houten balken. Het droeg een lage kajuit.

Kees stond onder het afdakje van een schuur het bij het bootje horende motorblok te demonteren. Zijn bovenlichaam had hij ontbloot. Zijn kop droeg dik grijs haar, zijn gezicht was bruin en gerimpeld. Zijn armen waren getatoeëerd met afbeeldingen van draken, speelkaarten en vrouwengezichten. Ondanks de benzinedamp, die uit het motorblok opsteeg, hing een smeulend sjekkie in een mondhoek.

Ik had uit een winkel in scheepsartikelen een kapiteinspet gejat, die ik hem presenteerde. Blij verrast zette hij de pet meteen op zijn hoofd.

‘Dank jullie wel, jongens. Nou, de koffie staat warm. Ik denk dat als jullie flink doorschuren, dat de romp dan begin volgende week in de primer kan. Denk erom, bovenwater is ander spul dan onderwater. De blikken staan onder de werkbank in het schuurtje. Plak de grens af, dan kan het niet missen. Ik zal het volgende week nog wel weer een keer vertellen.’

De koffie van Kees was nooit te zuipen. De inhoud van de kan stond vrijwel te koken op een verschroeiend heet plaatje. Toch hield hij nooit op het ons aan te bieden.

‘Ik heb liever bier’, verklaarde Dirk.

‘Ben jij besodemieterd! Het is net twaalf uur geweest! Eerst die boot af, dan drinken, begrepen?’ Met een verongelijkt gezicht hervatte Kees zijn werkzaamheden.

Het smerige, levenloze havenwater lag glanzend onder de zon en droeg vervormde regenbogen. De geur van teer hing overal. Vanaf een naastgelegen werf klonk het gesnerp van een slijptol. Een motorbootje voer voorbij, benzinedamp achterlatend. De eigenaar zwaaide. Wij zwaaiden terug.

Vijfentwintig gulden per middag verdienden wij bij Kees. Dat was best redelijk voor een middag werken. Gratis bier ook nog.

Ik had een linnen hoedje van mijn vader opgezet. Dirk droeg een honkbalpetje.

Ik borg mijn rugtas in de schuur op en haalde een staalborstel uit een lade. Dirk gebruikte schuurpapier.

De romp van het bootje was grotendeels bedekt door vliegroest en afgebladerde verf. Aan de bovenrand zaten stukken verroest metaal, die je zo los kon trekken. Daar zouden door Kees nieuwe randen op gelast worden.

Wij begonnen ieder aan een kant.

‘Je kan wel zien dat jij veel gesport hebt, Kees’, vond Dirk, op diens bovenlichaam wijzend.

‘Hé, wat bedoel je? Sta je me nou in de maling te nemen, stuk verdriet?’

‘Helemaal niet, Kees.’

‘Ik heb me leven lang gevaren. Als jij dat sport wil noemen, mij best.’

‘Wij bewonderen je golvende spieren’, zei ik, in een fiks tempo de staalborstel heen en weer halend.

Kees legde zijn schroevendraaier naast het motorblokje en keek ons giftig aan.

‘Zijn jullie soms een stelletje ruigpoten?’

‘Hoe kom je daar nou bij!’ riep Dirk. ‘Wij hebben vriendinnen hoor!’

'O, nou, dan is het goed.'

Kees sleutelde verder.

Dirk liep de betonnen scheepshelling af en piste in het havenwater.

'Zeg Kees!' riep ik.

'Wat nou weer?'

'Ben jij getrouwd?'

'Gaaf je niks aan, pikkie noga! Helemaal niks.'

'Wat deed je in de oorlog?'

Kees negeerde de vraag.

'Zat je misschien bij de NSB?' riep Dirk, zijn gulp dichtknopend.

Kees smeedde de schroevendraaier op de grond.

'Nou moet je eens goed luisteren, stuk ellende! Tijdens de oorlog zat ik op de wilde vaart, goed begrepen? Ben beschoten door de Luftwaffe! Nooit lid geweest van welke partij dan ook! Hoe haal je het goddomme in je harses om zoiets zelfs maar te denken!'

Van drift bewoog het pezige borstkastje snel op en neer.

'Maak je niet dik Kees, het was een geintje', suste ik.

'Mooie tering geintjes! Ga aan het werk! Anders kan je je geld vergeten, stelletje schorem!'

Geruime tijd werkten wij zwijgzaam door. Roest kwam in wolkjes van de romp af. Het werd heet. Wij pauzeerden onder het golfplaten afdakje van een kleine loods. Kees zette thee. Ik presenteerde zelfgesmeerde broodjes.

'Sorry dat ik zo schold. Maar jullie moeten me niet lopen sarren. Daar kan ik niet tegen.'

'Ik ben eigenlijk homo', verklaarde Dirk op zakelijke toon. Zijn gezicht stond doodernstig.

Kees keek hem bedachtzaam aan met zijn grijze oogjes.

'Dat wist ik niet, jongen', verklaarde hij zachtjes. 'Aan jou heb ik geen hekel, hoor!'

Kees keek voor zich uit. Langzaam dronk hij zijn plastic bekertje leeg.

'Ben jij ook homo?' vroeg hij me.

Ik schudde mijn hoofd. 'Ik ben Puriteins.'

'O, nou, dat geloof ken ik niet.'

‘Dirk en ik hebben vriendinnen, maar een paar jaar geleden hebben we een tijdje verkering met elkaar gehad. Af en toe duiken we nog steeds samen de koffer in. Een kerel op zijn tijd, houdt de anus wijd, zeg ik altijd.’

Kees zette grote ogen op. Dirk verloor zijn zelfbeheersing. Hij schoot in de lach.

Vloekend en scheldend stuurde Kees ons weer aan het werk.

‘Geloof ik het ook nog, stelletje gajes! En nou opschieten. Als die romp niet afkomt vandaag, dan geen poen en geen bier, begrepen, krotenkokers! Een ouwe lul als ik in de maling nemen, hé? Kunnen jullie wel? Guppenkoppen! Patjakkers!’

Zwetend verwijderden wij roest en verfristen. Vlak bij de rand zaten roestbulten, waar ik met een plamuurmes schilfers vanaf stootte. In opdracht van Kees begon Dirk het dak van de kajuit te schuren. Dirk klom op de boot, ging op het dak liggen en haalde een schuurpapiertje over het oppervlak heen en weer, zijn hoofd leunend op zijn andere hand.

Kees zette met succes het motorblokje in elkaar.

Af en toe schuilden we water drinkend onder het afdakje.

Terwijl de zon haar laatste stralen boven het golfplaten dakje heen priemde, vond Kees het welletjes geweest.

‘Die romp ziet er keurig uit, jongens! Het is bijna klaar!’ Hij verdween in de schuur en kwam met drie bierblikjes weer naar buiten. Wij dronken, gezeten op plastic stoeltjes. Dirks armen en de mijne waren verbrand. Kees had een overhemd aangetrokken. Hij trok zijn portefeuille en overhandigde ons het toegezegde salaris in de vorm van geeltjes.

Het bleef stil op de rivier. Het water glom olieachtig onder het licht van havenlampen.

Kees dronk zijn blikje leeg. ‘Ik moet ervandoor, jongens. Biljarttoernooi. Jullie mogen nog ieder één blikje, en dan moeten jullie naar huis. Doe het hek op slot en gooi de sleutel in de brievenbus, dan vindt de beheerder die maandagochtend wel.’

Moeizaam kwam hij overeind.

‘Gegroet en bedankt. En ook bedankt voor de pet.’

Hij verdween in de schemering.

Dirk haalde bier uit het ijskastje in de schuur. Hij wierp me een blikje toe.

Loom van de zon zaten we op kunststofstoeltjes.

Het einde van ons laatste schooljaar naderde snel. Wij waren beiden geslaagd voor de examens. Ik had geen idee hoe mijn toekomst eruit zou kunnen zien.

Ik keek naar het bootje. 'Als het af is, mogen we er vast wel mee varen. Ik heb verder geen vakantieplannen. Mijn ouders gaan naar Engeland. En jij?'

Dirk haalde zijn schouders op. 'Ik weet niet wat ze van plan zijn. Ik weet niet eens wat ik van plan ben. Wat kan je met een havodiploma?'

'Een opleiding volgen. Ik zou niet weten welke. Van mijn ouders moet ik kostgeld gaan betalen. Ik zoek wel een baantje via een uitzendbureau.'

Wij wisselden vage meningen uit over onze kansen op de arbeidsmarkt, waarna we nieuwe beroepen verzonnen, zoals condoom renovator, teckel ondersteuner en stekel uittrekker bij cactussen. Het was negentienvijfzeventig. Zo kort na de oliecrisis heerste er nog schaarste aan vacatures.

Het ijskastje had vol bierblikjes gestaan en raakte uiteindelijk leeg, zodat wij op zoek naar drank dienden te gaan.

Achter het schuurtje stond een loods, met de toegangsdeur op een kier. Meer uit verveling dan uit drankzucht gingen wij er naar binnen. Ik knipte TL balken aan.

Wij stonden voor een enorme hoeveelheid goederen, zoals pvc buizen, ankers, delen van buitenboordmotoren, trossen nylontouw, roeispanen, reddingsboeien en een hoog rek met gele opbergbakjes.

Ik begon het rek te onderzoeken, terwijl Dirk de laden van een stalen bureautje nazocht.

Niets dan klein gereedschap, schakelverbindingen, schroeven, bouten en moeren. Verveeld wilde ik me omdraaien, toen mijn blik op een bakje vol kleine kogellager kogeltjes. Zonder dat mij een concreet plan te binnenschoot, kreeg ik het sterke vermoeden dat deze kogeltjes wel eens van pas zouden kunnen komen.

Ik vulde er mijn zakken mee en stortte de rest in mijn rugzak. Wellicht kon ik ze, voorafgaand aan het eindfeest, in de aula van het schoolgebouw uitstrooien en dan kijken wie er overeind bleef. Dirk had ondertussen in een van de bureauladen een fles schelvispekkel ontdekt. Gezamenlijk onderzochten wij de inhoud ervan, waarna we ongedisciplineerd gezang aanhieven, om vervolgens straalbezopen huiswaarts te wankelen.

Mijn ouders waren naar Engeland vertrokken. Ik had het rijk alleen. Zij wisten dat ik zelf niet eens op de diploma-uitreiking zou verschijnen. Ik had er geen enkele zin in. Dat wist mijn klassenlerares. Het diploma zou me worden opgestuurd.

Ik had de kogeltjes in een plastic trommel verzameld en aarzelde over het uitstrooien ervan. Indien ik daartoe al zou overgaan, kon dat inderdaad het best op het discofeest gebeuren. Uiteraard niet zoals Zwarte Piet pepernoten strooide, maar via een ingenieus, nog door mij te ontwerpen distributiesysteem via mijn broekzakken. Ik zag mezelf al over de dansvloer wandelen, terwijl ik honderden kogeltjes langs mijn broekspijpen losliet. Het geluid van vallende lichamen, geschreeuw en gegil.

Nog twee oersaaie, volkomen nutteloze schooldagen in het verschiet. Men was voornemens om groepsactiviteiten voor de leerlingen te organiseren, zo had ik vernomen. Zo zouden er per klas twee kringen van leerlingen worden gevormd, waarvan degenen behorend bij de binnenste kring met het gezicht naar degenen van de buitenste kring moesten gaan zitten. Hierbij was het de bedoeling dat je degene in de buitenste kring over jezelf vertelde. Door telkens een positie op te schuiven, kwamen de leerlingen van de binnenste kring weer tegenover een ander te zitten. Nadat iedereen in de binnenste kring was uitgekletst, wisselden de kringen van bezetting en begon het hele circus opnieuw.

Ik was voornemens om deze ongehoorde verschrikking te vermijden door thuis te blijven. Het plan dat me te binnen viel, belooft veel meer spanning.

Ik belde Dirk en vroeg hem om hedenavond bij me langs te komen.
Hij toonde zich nieuwsgierig.

Ik verklapte niets.

De plastic trommel en twee door mij speciaal voor deze gelegenheid aangeschafte plantengietertjes met smalle tuit borg ik in mijn rugtas op.

Even later werd er gebeld. Dirk kwam met een nieuwsgierig gezicht de trap op stommelen.

‘Wat zijn de plannen, heer van stand?’

‘Sabotage, heer van mindere stand!’

‘Koud bier, nu! Vertel!’

Dirk werd onmiddellijk enthousiast. Ongeduldig wachtten wij op het invallen der duisternis.

‘Komende zaterdag wordt het warm. De halve klas is van plan om naar het naaktstrand te gaan. Ik ga ook!’ Dirk grijsde paardentanden bloot.’

‘Emmy zal er vast niet bij zijn.’

‘Juist wel!’

Emmy. De mooiste van de klas, de mooiste van de school. Een aristocratisch aandoend, immer gebruid gelaat. Lichtbruine ogen. De soepele tred van een katachtige. Vrijwel onbenaderbaar, volstrekt onbereikbaar.

Ik voelde plaatsvervangende schaamte bij de uitsloerij van sommige jongens uit mijn klas, die om haar heen zwierven als motten om een nachtlamp.

Zij boden aan om haar fietszadel op de juiste hoogte in te stellen, om haar met haar huiswerk te helpen, zelfs om haar schooltas te dragen. Die slijmjurken zouden in staat zijn om naakt achter haar aan te kruipen, indien zij het ze opdroeg.

Emmy liet zich dit hijgerig dienstbetoon glimlachend aanleunen. Zij gedroeg zich als een koningin.

Ooit vroeg ze mij tussen twee lesuren in om een pen. De verbazing op haar gezicht na mijn weigering vormde voor mij het hoogtepunt van de week.

De week daarop probeerde zij op diverse manieren mijn aandacht te krijgen.

Het lukte me om haar volkomen te negeren.

'Die heeft toch een vriendje die aan de universiteit studeert?' vroeg ik.

'Is ze alweer vanaf.'

Ik fantaseerde dat ze op het naaktstrand alle jongens opdracht gaf om in een rij voor haar te gaan staan, waarna ze uit dit gezelschap haar nieuwe minnaar koos.

'Je komt ook mee, neem ik aan?'

'Ik denk het niet. Ik wil best Emmy naakt zien en eventueel ook wel wat anderen, zoals José bijvoorbeeld, om iemand te noemen.

Het nadeel is dat ik dan ook alle jongens ook onder ogen, inclusief jou. Nee, dank u feestelijk. Verreweg de meeste lichamen kunnen maar beter door kleding bedekt blijven.'

'Jij durft gewoon niet!'

'Dat heb je goed gezien! Ik durf inderdaad niet. Naar gleuven gluren, terwijl mijn lulletje flappert in de zeewind. Ik moet er niet aan denken!'

Dat moest ik wel. Ik beschouwde mezelf echter als vrijwel ontoonbaar. Mijn lichaam zag er naar eigen oordeel niet slecht uit, maar ik vond mijn penis te klein.

Ik wist al bij voorbaat dat na afloop van het bezoek aan het naaktstrand zowel de jongens als de meisjes tot vergelijkingen over de fysieke bijzonderheden van de andere sekse zouden overgaan.

Dirk stootte een bierboer uit en hield me zijn lege blikje voor.

'Heb jij eigenlijk wel eens geneukt?' vroeg hij terloops.

'Nooit. Talrijke malen ben ik in de gelegenheid gekomen. Zowel klasgenoten als oudere vrouwen hebben zich aangeboden. Ooit probeerde een bloedgeile scholiere me bij het verlaten van het schoolgebouw de bosjes in te trekken. Ik heb echter besloten om mezelf nog wat uit te laten rijpen tot mijn twintigste.'

'U lult, mijn waarde. U durft niet!'

'Is dat zo? En u dan? Uw fysiek is bepaald afstotend. Ik zie geen amoureuze mogelijkheden voor u, tenzij u zich grondig laat verbouwen, dan wel genoeg neemt met een kromgegroeid, fors behaard koboldvrouwje met platte hangtieten.'

Dirk haalde zijn schouders op.

‘Ik ben tenminste geen maagd meer. Kom nou maar op met dat bier!’

Ik geloofde het niet.

Het was een maanloze avond.

Gezamenlijk benaderden wij de schoolgebouwen, met vanwege het bier enigszins slingerende pas. Het was rustig op straat. Met enige moeite klommen we over het spijlenhek en sprongen we op het schoolplein. Boven de toegangsdeuren van hoofdgebouw en zijvleugel brandden lampen. Er was niemand te zien. Ik zocht een plek vlak bij de gevel uit, zodat wij vanaf de straat niet ontdekt konden worden.

Ik gespte mijn rugzak los, haalde de gietertjes en de trommel met kogeltjes tevoorschijn. Nieuwsgierig boog Dirk zich over me heen.

Handenvol goot ik in beide kannen, hierbij behoorlijk morsend.

‘Als jij nou het slot van het hoofdgebouw volgt, dan neem ik het slot van de zijvleugel.’

Heel even werd ik bekropen door een gevoel van twijfel. Het zouden toch wel ouderwetse sloten zijn, met grote sleutelopeningen? Ik dacht het me als zodanig te herinneren. Met een kort bevel overhandigde ik Dirk een van de gietertjes. Glunderend van voorpret sloop hij bij me vandaan, overdreven voorovergebogen.

Tot mijn opluchting bedroog mijn geheugen me niet. Ik kon een ruime scheut kogeltjes in het deurslot kwijt.

Grijnzend ontmoetten wij elkaar bij de plek waar ik de gietertjes gevuld had.

‘Dit is een enorme stunt!’ riep Dirk. ‘Ik buig voor de meester!’

Terwijl hij boog, goot ik het restant terug in de trommel.

‘Wacht eens even’, riep Dirk. ‘Het hek!’

Hij had gelijk. Ook dat was voorzien van een slot, dat kon worden volgegoten.

Ik liet een handjevol kogeltjes in een van de gietertjes lopen. Dirk sloop op het hek af. Ik volgde hem, met de rugtas in mijn hand.

Achter mij flakkerde licht. De gedaante van een man, een zaklantaarn dragend, naderde het schoolplein.

In paniek schoot ik achter Dirk aan, die net klaar was. Hij schrok van me, keek om, zag dat de man het plein bereikt had, wierp het gietertje naar me toe en klom als een aap zo snel het hek op.

‘Héé daar, wat moet dat? Staan blijven!’ riep de man.

Ik duwde de gietertjes in mijn rugzak, die ik over het hek heen gooide en door Dirk, ondertussen op straat gesprongen, werd opgevangen en beklom het hek.

‘Sta stil of ik bel de politie!’

Deze opmerking deed ons beiden in lachen uitbarsten. Nu pas herkende ik de stem. Het was de conciërge. Ik liet me op straat zakken.

‘Halt! Inbrekers! Alarm! Alarm!’ riep de man. Hij draaide zich om en begon terug te rennen, in de richting van een bijgebouwtje, alwaar hij kantoor hield.

‘Niet rennen!’ beval ik Dirk, die van het hek weg begon te spurten.

‘Dat trekt aandacht!’

Nerveus wandelden wij naar mijn ouderlijke woning.

‘Wat deed die oude gek daar zo laat nog?’ vroeg Dirk zich af.

‘Hij blijft wel eens overwerken. Volgens mij klust hij dan voor zichzelf. Had ik even niet aan gedacht.’

‘Hij heeft ons herkend!’

‘Dat geloof ik niet. We hadden voortdurend de verlichting boven de deuren in de rug.’

Maar daar was ik niet zeker van.

‘We moeten morgen thuisblijven’, vond Dirk.

‘Nee, dat moeten we juist niet doen! We gaan morgenochtend gewoon naar school. Thuisblijven maakt ons verdacht! En bovendien missen we dan het effect.’

‘Als de conciërge een slotenmaker belt, dan gaan morgenochtend gewoon de deuren open.’

‘Hij heeft niet gezien waar we mee bezig waren. Je was al lang en breed klaar met het slot van het hek toen hij het plein opkwam. Bovendien zijn er ’s nachts heel moeilijk slotenmakers te bereiken.’

‘Weet je het zeker?’

‘We merken het vanzelf. Als we vannacht door de smerissen van ons bed worden gelicht, heeft ie ons herkend.’

Wij benaderden de bovenwoning van mijn ouders.

‘Nog een biertje, heer Dirkmans?’

Dirk wilde naar huis.

De volgende ochtend zorgden wij ervoor om even voor half negen bij het schoolhek aanwezig te zijn. Tientallen medeleerlingen, waaronder Emmy en José, waren al aanwezig. Een gevoel van spijt over de door ons uitgevoerde sabotage maakte zich van me meester. Stel je voor dat ik tijdens die circulaire groeps gesprekjes tegenover Emmy of José zou komen te zitten!

Wat moest ik dan? Mijn hart uitstorten? Stamelend naar vragen zoeken? Antwoorden geven op vragen die ik niet eens wilde geven? Ik had Emmy zo grondig genegeerd, dat ik tegenover haar hoogstwaarschijnlijk niet eens uit mijn woorden zou komen.

Dirk en ik gingen tegen het hek aanstaan. Vlak bij ons probeerde de conciërge, onder toezicht van de onderdirecteur, aan de andere kant van het hek tevergeefs een sleutel in het slot te duwen. Vloekend gaf de man het tenslotte op, om vervolgens, vergezeld van de onderdirecteur, op de deur van de hoofdingang af te lopen.

Wij werden benaderd door de directeur, die was omgelopen en ons opdracht gaf hem te volgen. Via een omweg, die ons via twee straten en langs het bijgebouwtje leidde, bereikten wij het schoolplein.

De conciërge probeerde ondertussen de deur van de zijvleugel te openen.

‘Ook gesaboteerd denk ik!’ riep de directeur.

De leerlingen klonterden in groepjes samen. Jongens op brommers probeerden indruk te maken, meisjes giechelden als bakvissen. Dirk probeerde zich bij een zestal aan te sluiten, waar Emmy en José bij hoorden, maar zij sloten zich zodanig aaneen dat hij er niet tussen kwam. Dirk droop af.

De conciërge, de onderdirecteur en de directeur voerden nerveus overleg.

‘Bel jij?’ vroeg de directeur. De conciërge knikte en begon een drafje naar het bijgebouwtje.

Ik stapte op de directeuren af.

‘Wat is hier aan de hand, edelachtbaren?’

‘Een of andere vandaal heeft de sloten met kogellagertjes volgegoten’, verklaarde de onderdirecteur. ‘Kijk maar, je kunt ze bij de deuren zien liggen. Er wordt nu een slotenmaker gebeld

Ik denk dat we iedereen naar huis sturen. Volgens de conciërge moeten de sloten uitgeboord worden voordat er nieuwe in kunnen. Dat gaat nog uren duren, volgens hem.’

‘Maar we zouden van die leuke groepsactiviteiten krijgen!’ riep ik op teleurgestelde toon. Gelach klonk om me heen op.

De directeur keek om zich heen. Zijn gelaat had een rode kleur gekregen.

‘Jongens en meisjes, mag ik jullie aandacht?’

Hoewel iedereen zijn richting uitkeek, werd het niet geheel stil.

‘Wie van jullie weet iets over deze vandalenstreek?’ riep hij.

Niemand reageerde.

‘We komen er toch wel achter wie dit op zijn geweten heeft!’ schreeuwde de onderdirecteur, die naast zijn superieur was komen staan.

‘Iedereen blijft hier op dit plein staan, totdat ik weet wie dit geflikt heeft!’ brulde de directeur. Het rood van diens gelaatskleur neigde naar paars.

Om hen heen klonk gelach. De directeuren volkomen negerend, verdwenen alle scholieren groepsgewijs van het plein.

‘Wij zijn van plan aangifte te doen!’ waarschuwde de onderdirecteur. Hoongelach werd zijn deel.

‘De school blijft dicht tot de diploma-uitreiking in de aula!’ verklaarde de directeur.

Dirk en ik wensten de schoolleiding alle sterkte.

Bij het passeren van het bijgebouwtje konden wij de conciërge zien, druk in telefonisch gesprek.

De daaropvolgende dagen bracht ik lezend en luerend door. De diploma-uitreiking, het daaropvolgende discofeest, het bezoek aan het naaktstrand, het kon me allemaal nog steeds gestolen worden.

Op school was ik altijd een buitenstaander geweest. Een rol die ik voortdurend zelf zocht. Een rol die ook meestal door mijn

klagenoten uiteindelijk werd geaccepteerd. Een paar keer was ik op de HAVO lastiggevallen door pestkoppen, waarbij ik zodanig fel fysiek geweld toepaste, dat ze me al snel met rust lieten.

Simpele aanval: een frontale schop tegen een van de knieën, gevolgd door een zijdelings trap tegen dezelfde knie. Het werd niet eens een gevecht.

Die arme Dirk probeerde erbij te horen. Het was beschamend om te zien hoe hij telkens buitengesloten werd.

Hij durfde wel naar het naaktstrand.

Wat zou zo'n nudistisch groepsbezoek nou opleveren? Maakte je meer kans bij een meisje of jonge vrouw als je elkaars lichaam had gezien?

Met een rugzak vol bierblikjes kwam ik het scheepswerfje op. Kees werkte nog steeds aan het motorblok. Ik groette hem en werd genegeerd. Hij droeg zijn kapiteinspet niet. Sigarettenrook kringelde langs zijn hoofd.

'Ja Kees, we hebben je bier opgezopen, maar kijk eens!' Ik liet de rugtas van mijn schouders zakken en trok de rits open.

Aarzelend legde Kees zijn gereedschap terzijde.

'Vier sixpack. Dat is meer dan we gedronken hebben.'

'Zet maar in de ijskast dan. In het vervolg laat ik jullie niet meer achter. Ik kreeg commentaar van de beheerder dat jullie tot diep in de nacht hebben gezongen en gebrald.'

'Hoe komt ie daar nou bij!'

'Er overnachten hier soms eigenaren in hun bootjes en die hebben geklaagd.'

Ik haalde mijn schouders op en begon naar de staalborstel te zoeken.

Het was een koele, bewolkte dag.

Daar verscheen Dirk. Hij overhandigde Kees een fles jenever.

'Ik kon nergens schelvispekkel vinden.'

'Ach, jullie zijn niet echt slecht volk', besloot Kees. Hij liep met de fles naar de schuur.

'Ik dus naar dat naaktstrand', begon Dirk. 'We waren met z'n twaalfen, waarvan zeven meiden!' Hij glunderde.

‘En, viel het een beetje mee?’

‘Nou, over het algemeen wel. Ik liep op een gegeven moment de zee in, omdat ik een stijve kreeg, zwemt er zo’n geniepig tering kwalletje tegen mijn ballen aan!’

Lachend begon ik te scheepswand te borstelen.

‘Die Emmy heeft me toch een bos haar daar beneden, dat grenst aan het ongelofelijke!’

Dirk grijnsde paardentanden bloot. ‘En punttieten om van te dromen!’

‘Niemand had zonnebrandolie meegenomen. Op een gegeven moment hebben we ons weer aangekleed en zijn we naar huis gefietst. Valt tegen hoor, met gezwollen kloten tegen het zadel.’

‘Een behoorlijk zinloze vertoning dus.’

‘Toch niet. Ik heb nog nooit zoveel naakte meiden bij elkaar gezien! Rukmans heeft voor jaren voldoende inspiratie opgedaan!’

‘Was José er ook bij?’

‘Nee, die niet.’

Het begon te regenen. Met Kees dronken wij bier in het schuurtje.

‘Jullie hoeven niet meer terug te komen, jongens. Die romp is nou wel voldoende afgeschuurd. Het kajuitdak zet ik zelf wel in de vernis. Schoonmaken en in de primer zetten kan ik ook zelf wel. De motor is af, die kan ik zo monteren.’

‘Dus je kickt ons eruit’, concludeerde Dirk.

Kees knikte. ‘Ik zag dat jullie in de loods hebben lopen struinen. Of er wat gejat is, kon ik niet zien, maar ik heb jullie liever niet meer op de werf. Jullie zijn aardige jongens hoor, maar ongeregeld. Ik wil liever geen problemen met de opzichter, begrijpen jullie?’

‘Na alles wat we voor je gedaan hebben!’ riep Dirk.

‘Dan hebben wij geen inkomen meer, Kees. Hoe moet dat dan? Hoe zit het met de sociale verantwoordelijkheden die jij als werkgever in acht moet nemen?’ vroeg ik op huilerige toon.

‘Zoek een andere baan.’

‘Ik wil een ontslagvergoeding!’ riep Dirk.

‘Je kan me de bout hachelen. Wees blij dat ik jullie zo meteen nog vijfentwintig gulden betaal!’

‘We hebben althans recht op een afscheidsspeech’, vond ik.

Uiteraard kregen we die niet. Kees betaalde ons uit en bonjourde ons vervolgens de werf af.

Op weg naar huis kwam daar opeens de leegte van een lange zomer op me af. Ik had me suf gelezen, de afgelopen dagen. Wat zou ik gaan doen? Wat interesseerde me nu werkelijk? Ik was negentien, de wereld zou voor mij open moeten liggen.

Korte tijd had ik de ambitie gekoesterd om elektrische gitaar te leren spelen. Als kind had ik lessen in akoestische gitaar gevolgd. Geld voor een behoorlijk instrument bezat ik niet.

Eerst een eigen leven, nee, eerst een baan, dan een woning, een eventuele vriendin. Rijbewijs halen. Gezamenlijk een droogmolen en een stofzuiger uitzoeken. Kinderen nemen. Zaterdagochtend de auto wassen. Zondagochtend neuken. 's Middags op bezoek bij opa en oma.

Genoeg sparen om ook weer uit dat leven los te breken, door middel van die gitaar. Desnoods les nemen, oefenen, oefenen en nog eens oefenen in een garage. Woeste rifs. Vloeiende arpeggio's. In een band spelen. Zo goed worden dat je bij festivals altijd als laatste moest optreden, omdat geen enkele gitarist na jou het podium meer op durft. Scheiden van je vrouw omdat je voortdurend op tournee was. I am on the road, babe!

Daar was toch wel minstens een Gibson voor nodig.

Ik moest aan de conciërge denken. Zou dat nou zo'n slechte baan wezen? Wat ik van de man gezien had, was dat hij de hele dag zijn eigen tempo volgen kon. De onderdirecteur en de directeur konden tegen hem tekeergaan wat ze wilden, hij ging telkenmale schouderophalend zijn eigen gang. Zonder hem liep de bedrijfsvoering al snel toch wel ergens vast.

'Ik verveel me de pleuris, Roefmans', verkondigde Dirk. 'Waarom beginnen we niet een band.'

'Alles beter dan een tiener tour bij de Nederlandse Spoorwegen. Wat voor instrument speel jij dan?'

'Ik heb een tijdje gedrumd.'